

## Dmitri Hartšenko näeb Macbeth'ist värvilist und



DMITRI HARTSENKO KOREOGRAAFIDEBUUT ÕNNESTUS

Viimase kolmekümne aasta jooksul ei ole „Estonias“ noori koreograafe õhtut täitva balletiga debüteerinud.

Harri Rospu foto

### HEINO AASSALU

Modernballett „Värvilised unenäod „Macbeth’i“ teemale“ Estonia Teatri Talveaias. Muusika Alfred Schnittke, koreograaf ja lavastaja Dmitri Hartšenko, assistent Ülle Toompuu, kunstnikud Reili Evart ja Liina Keevallik, tantsivad Dmitri Hartšenko, Anu Ruusmaa, Marina Kesler, Katrin Kivimägi ja Kaja Kreitzberg.

Ei ole just igapäevane, et debüteerib koreograaf. Pealegi veel noor inimene ja õhtut täitva balletiga. „Estonias“ pole seda igatahes viimase kolmekümne aasta jooksul juhtunud. Nüüd astus niisuguse sammu kolmandat hooaega teatris tantsiv Dmitri Hartšenko (s. 1972) — talveaias esietendus Alfred Schnittke muusikal baseeruv ballett „Värvilised unenäod „Macbeth’i“ teemale“.

Võetud ülesanne on eriti raskete killast. Ükskõik millise kolmest märksõnast eraldi võtaksime — värvilised või unenäod või

rõivastus etenduse teisel poolel). Nende poolt pakutud kujunduselemendid — suur võrk ja troonikarkass saali keskel — on paljulubavad. Kui koreograaf teeb tumedavärvilisest võrgust kujundi, siis troonist kahjuks mitte.

Unenäoliselt mõjub lavastuse algus — küünlaid süütav Macbeth (**Dmitri Hartšenko**), uste paukumine, valgusemärg ja talveaia taimi kastvad leedid (naturaalne kastekann kukub siiski sellest atmosfäärist välja). Hiljem jäävad unenäole omased elemendid tagaplaanile.

Lavastuse koreograafiline keel on sulam moderntantsuõpingutel omandatud leksikast (huvitavaid käteliikumisi), sekka ka romantismballleti märk arabesk. Nõidade (**Katrin Kivimägi, Marina Kesler, Kaja Kreitzberg**) liikumine lahendati tihti kaanonipõhimõttel. Üksteise järele „sisse astumine“ mõjub alguses huviäratavalt, kuid seda ei arendata edasi ega kasutata efektiivselt ka kontrasti (liikumiste sünkroonsust). Siit siis teatud venivus, eriti lavastuse esimeses pooles.

Macbeth'i teemale Estonia Teatri Talveaias. Muusika Alfred Schnittke, koreograaf ja lavastaja Dmitri Hartšenko, assistent Ülle Toompuu, kunstnikud Reili Evert ja Liina Keevallik, tantsivad Dmitri Hartšenko, Anu Ruusmaa, Marina Kesler, Katrin Kivimägi ja Kaja Kreitzberg.

Ei ole just igapäevane, et debüteerib koreograaf. Pealegi veel noor inimene ja õhtut täiva balletiga. "Estonias" pole seda igatahes viimase kolmekümne aasta jooksul juhtunud. Nüüd astus niisuguse sammu kolmandat hooaega teatris tantsiv Dmitri Hartšenko (s. 1972) — talveaias esietendus Alfred Schnittke muusikal baseeruv ballett "Värvilised unenäod "Macbeth'i" teemale".

Võetud ülesanne on eriti raskete killast. Ükskõik millise kolmest märksõnast eraldi võtaksime — värvilised või unenäod või ränk-keerulise Macbeth'i enese — ikka on pööraselt raske siin midagi uut ütelda, eriti kui see kõik peab mahtuma Schnittke fantastiliselt hõrku muusikasse (Kontsert klaverile ja keelpilliorkestrile, Concerto grosso nr. 2, Reekviem jt.) Avastuslik ja inspireeriv muusika tuleb küll fonogrammilt (heal tase mel heli Uno Tormeti vahendusel) aga panna ometi süvenenult kuulama.

Värvid saavad need unenäod eelkõige talveaia nappide võimalustega valgustehnikalt (tegelaste punktvalgusega jälgimise võimalus puudub siin näiteks täielikult), mida rakendab katsetamishimuline **Maldar-Mikk Kuusk**. Nii keerulist valgusrežiidi polegi talveaias varem näinud. Oodatust vähem värve toovad lavastusse kostüümid (kunstnikud **Reili Evert** ja **Liina Keevallik**). Rõhk on materjalivalikul ja tegumoel (leedide/nõidade lehvivad rüüid, peategelaste must-valge

vilisest võrgust kujundi, siis troonist kahjuks mitte.

Unenäoliselt mõjub lavastuse algus — küünlaid süütav Macbeth (**Dmitri Hartšenko**), uste paukumine, valgusemärg ja talveaia taimi kasvavad leedid (naturaalne kastekann kukub siiski sellest atmosfäärist välja). Hiljem jäävad unenäole omased elemendid tagaplaanile.

Lavastuse koreograafiline keel on sulam moderntantsuõpingutel omandatud leksikast (huvitavaid käteliikumisi), sekka ka romantismballeti märk arabesk. Nõidade (**Katrin Kivimägi**, **Marina Kesler**, **Kaja Kreitzberg**) liikumine lahendati tihti kaanonil põhimõttel. Üksteise järele "sisse astumine" mõjub alguses huviäratavalt, kuid seda ei arendata edasi ega kasutada efektiivselt ka kontrasti (liikumiste sünkroonsust). Siit siis teatud venivus, eriti lavastuse esimeses pooles.

Üldse on kompositsioonis V—VII unenägu paremini tasakaalustatud (Leedi ja Macbeth hakkavad domineerima, siin on oluline duett). Unenäoski võivad esineda dramaatilised värvid. Nii **Anu Ruusmaal** (Leedi Macbeth), kui ka Hartšenkol endal on siin veel avastamisvõimalusi.

Stiilitabamise ja moderntantsu tunnetamise aspektist tõstaksin esile Anu Ruusmaa. Temas on tajutav mingi eriline sisemine dünaamika, millest moderntantsu puhul tulebki lähtuda. Väline dünaamika (hüpped) on talveaia tingimustes välistatud.

Tõdegem, et Dmitri Hartšenko on perspektiivikas koreograaf-lavastaja, kellega "Estonia" arvestada võiks. Ja veel — järjekordselt võisime veenduda, et korraliku klassikalise balleti valdamine ei saa takistuseks ka teistsuguste teede valikul.